

Verwachtingen

Deze week raakte mijn schoonvader, met wie ik een fietstochtje maakte in de Noord-Limburgse Maasduinen, in gesprek met een leeftijdsge-noot van hem. Het ging vrij terloops over de ouderdom. ‘Vaak denk ik: het hoeft voor mij niet meer’, meende de man met wie mijn schoonvader sprak, ‘al het geweld dat er nu is, misdaad, oorlogen en terreuraanslagen, waar heb je dan nog voor te leven?’ De man die we spraken had bepaald geen optimistische verwachtingen over de samenleving. Het toeristisch karakter van het

korte samenzijn gaf ook weinig aanleiding tot een pastoraal gesprek, laat staan voor een vermanende toespraak. Dit soort toevallige gesprekjes lijken eerder korte ‘social checks’ te zijn: we hebben toch wel dezelfde waarden, we horen toch bij elkaar en denken toch op dezelfde wijze over problemen?

Prediking gaat, denk ik, vaak in op dit soort sociale verwachtingen. Het stelt ze ter discussie, steunt of ondergraaft ze, en laat ‘counter-narratives’ zien die bemoedigen en motiveren. Ook christelijke theologen die sterke voorkeuren hebben voor een exegetische of belijdende doelstelling in het preken, ontkomen niet aan de bijbelse oproep om gerechtigheid te beoefenen en zo ‘niet uit elkaars genade te vallen’. Daarbij is het bovendien van belang te onderkennen dat er private en publieke kanten zitten aan die oproep. Jammer eigenlijk dat de term ‘moraliseren’ vaak negatieve correlaties kent en zo – wellicht met uitzondering van de opiniërende kwaliteitsjournalistiek – niet meer als ambacht of kunstvorm wordt ervaren. Het gaat immers toch om een religieuze kernvraag hoe verantwoordelijkheid gedragen kan worden voor pijn, lijden en onrecht.

Dat laat onverlet dat kerken dergelijke morele verantwoordelijkheden bij uitstek aanspreken en daarin een eeuwenoude traditie kennen. Hoe dragen kerken dergelijke verantwoordelijkheid in hun maatschappelijke praktijk, en op welke wijze roept de prediking tot sociaal engagement op? Dat is de probleemstelling in dit themanummer van *Handelingen*. In de bijdragen komen allerlei aspecten aan bod, de praktijk van alledag in het aanwezigheidspastoraat, maar ook de mystagogiek; de exe-gese van relevante perikopen, maar ook de praktijk van het verpleeghuis. Kortom, weer een interessant en relevant nummer, dit keer onder redactie van Herman Noordegraaf en Ciska Stark. ◁

*Hans (prof.dr. J.B.A.M.) Schilderman is hoofdredacteur van Handelingen en hoogleraar Religie en Zorg aan de Faculteit Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen.
h.schilderman@ftr.ru.nl*